

KVITSEID KOMMUNE

HANDLINGSPROGRAM OG BUDSJETT

2018

ØKONOMIPLAN

2019 - 2021

Kommunestyret sitt vedtak 14.12.2017

Ordføreren framfor ny ladestasjon for elbil somaren 2017

INNHALD

1. INNLEIING	5
2. HANDLINGSPROGRAM 2018	7
2.1 FOKUSOMRÅDE SAMFUNNSUTVIKLING	7
2.1.1 <i>Folketalsutvikling</i>	8
2.1.2 <i>Overordna planlegging</i>	9
2.1.3 <i>Samfunnstryggleik og beredskap</i>	9
2.2 FOKUSOMRÅDE ØKONOMI	10
2.3 FOKUSOMRÅDE MEDARBEIDAR 2018	11
2.3.1 Medarbeidarar	11
2.3.3 Omstilling	11
2.3.4 Lærlingar	11
2.3.6 Heiltidskultur	11
2.3.7 HMS - Internkontroll	12
2.3.8 Nærvær på arbeidsplassen	12
2.3.9 Program og mållindikator for 2018 pr. eining:	12
2.4 INTERKOMMUNALT SAMARBEID	14
2.4.1 <i>Tenestesamarbeidet</i>	14
3. BUDSJETT 2018 – ØKONOMIPLAN 2019 – 2021	15
3.1 TEKNISKE FØRESETNADER	15
3.2 DET GENERELLE INNTEKTSGRUNNLAGET	15
3.3 KONSEKVENJUSTERT BUDSJETT	16
3.4 INVESTERINGSBUDSJETTET	16
3.4.1 <i>Investeringar i 2018 - 2021 jfr. økonomiplanen</i>	16
3.5 DRIFTSBUDSJETTET	18
4. POLITIKK	19
4.1 POLITISK VERKSEMD	19
4.2 RÅDMANN OG FELLESTENESTER	19
5. SKULE OG BARNEHAGE	20
5.1 STATUS OG UTFORDRINGAR I BARNEHAGE	20
5.2 STATUS OG UTFORDRINGAR I SKULEN	21
5.2.1 <i>Grunnskulen</i>	21
5.2.2 <i>Kulturskulen</i>	22
5.2.3 <i>Vaksenopplæring</i>	22
5.3 FELLES HANDLINGSPLAN 2018 – 2021:	22
5.4 BUDSJETTILTAK	23
6. HELSE OG OMSORG	24
6.1 HANDLINGSPLAN FOR EININGANE	24
6.1.1 <i>Hovudmål og tiltak for administrasjon H/O:</i>	24
6.1.2 <i>Hovudmål og tiltak for helsetenestene:</i>	24
6.1.3 <i>Hovudmål og tiltak KOS</i>	25
6.1.4 <i>Hovudmål og tiltak heimetenestene:</i>	25
6.1.5 <i>Hovudmål og tiltak eining for funksjonshemma:</i>	26
6.1.6 <i>Hovudmål og tiltak kjøken:</i>	26
6.2 BUDSJETTILTAK	26
7. SAMFUNNSUTVIKLING OG TEKNISK DRIFT	28
7.1 SAMFUNNSUTVIKLING	28
7.2 KULTUR OG FRIVILLIGSENTRAL	29
7.3 TEKNISK DRIFT	30
7.4 INTERKOMMUNALT LANDBRUKSKONTOR	31
8. INTERKOMMUNALE EININGAR OG NAV	33
8.1 NAV	33

8.2	INTERKOMMUNALT PLANKONTOR	34
8.3	BARNEVERN	35
9.	KYRKJA	37
10.	KOMMUNALE AVGIFTER OG BRUKARBETALING	38
10.1	GEBYR PÅ VAR-OMRÅDET	38
10.2	ANDRE AVGIFTER OG BRUKARBETALINGAR.....	40
11.	FOND OG GJELD	41
12.	STILLINGAR.....	42

Stillingsoversikt årsverk - Rådmannen sitt framlegg													
	2004	2007	2011	2014	2015	2016	2017	2018 Arena	Tiltak	31.12.2018			
Politisk verksemd	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,4	1,4				1,4	
Rådmann	2,65	2,5	3	2,8	2,4	3,2	4,0	4,0				4,0	
Fellestene	5,92	7,12	6,6	6,95	6,95	6,6	6,6	7,0				7,0	
Barnevern	12,3	12,3	12,3	14,1	14,1	14,5	14,1	14,1				14,1	
Adm Helse og omsorg	2,85	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,0	1,0				1,0	
Tenestekontor							2,1	2,4				2,4	
Kviteseid omsorgssenter	26,99	25,7	31,19	31,55	32,65	32,2	32,4	32,4				32,4	
Heimetenestene	19,33	20,39	21,88	24,34	23,91	22,4	24,0	23,6				23,6	
Kjøken	3,74	3,74	3,74	3,74	3,74	3,7	3,7	3,7				3,7	
Funksjonshemma	13,34	13,37	20,38	19,72	19,32	21,5	21,8	21,8				21,8	
Helsesenter	11,65	11,45	14,4	15,95	15,08	15,1	16,4	18,6				18,6	
Anna undervisning	6,32	4,83	6,79	6,31	6,31	5,9	5,7	5,2				5,2	
Kviteseid skule	33,34	26,03	29,14	31,78	31,56	30,9	29,8	31,4		0,4		31,7	
Straumsnes oppvekstsenter, Vrådal	8,78	9,39	9,98	11,37	11,37	9,1	7,6	7,0		-0,3		6,8	
Brunkeberg oppvekstsenter	11,6	10,6	12,34	13,55	13,55	12,8	12,2	11,8				11,8	
Kviteseid barnehage	9,36	8,2	11,05	11,7	11,6	11,4	11,4	12,6		-1,0		11,6	
NAV (Tidl. Sosiale tenester)	3	2,1	2,6	2,5	2,5	2,0	1,4	1,4				1,4	
Samfunnsutvikling og teknisk drift 2*	25,36	25,77	26,98	27,85	27,85	25,7	24,8	25,0		-0,8		24,2	
Læriling				1	1	1,0	2,0	3,0				3,0	
Totalt	200,8	187,62	215,57	228,31	226,89	221,06	222,17	227,41	-1,70			225,71	

42

13. KOMMUNESTYRET SITT BUDSJETTVEDTAKFEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.
14. VEDLEGGFEIL! BOKMERKE ER IKKE DEFINERT.

1. Innleiing

Rådmannen si innleiing

Budsjettarbeidet har dei siste åra i hovudsak dreia seg om å stogge kostnadsveksten og justere driftsnivå inn på ein berekraftig kurs.

Budsjettarbeidet for 2018 vidarefører dette arbeidet.

Vi aukar noko på stillinger som er knytt opp mot enkeltbrukarar med store hjelpebehov.

Bortsett frå dette er trenden framleis nedgang i stillingar.

Positivt er det å sjå at vi no kan få på plass to kommunepsykologar i samarbeid med dei andre Vest-Telemark kommunane . Eg har tru på at denne kan gje eit løft både for innbyggjarane og for tenestene.

Det låge investeringsnivået dei siste åra har vore naudsynte, men og uheldig for framtidig utvikling. I neste økonomiplanperiode er det sett av meir til investeringar. Nokon av desse vil gje auka utgifter.

I 2018 ønskjer vi å legge til rette for sentrumsnære utleigebustader. Etterspurnaden er stor, og vi ser at dette er viktig for utviklinga av arbeidsplassar, spesielt knytt opp mot næringshagen. Dette burde vore ei oppgåve for private aktørar, men vi ser at det er stor risiko knytt til investeringa, fordi utleigeprisane er låge sett i forhold til investeringskostnadane.

Det er sett av 16. millionar til opprusting av Kviteseid skule i 2018. Arbeidet vil gjere skulen betre tilpassa dagens krav.

Av dei større satsingane i budsjett og økonomiplan, er løyvingane som er sett av til veg. I framlegg til budsjett er det satt av meir pengar til kommunale vegar enn på lenge. Dette har samanheng med at vedlikehaldsetterslepet er stor, men og nye krav til vegen i samband med større og tyngre lastebilar.

Vi veit det ligg store utfordringar framfor kommunen i året som kjem. Det vart inga kommunereform for Kviteseid sin del, men utfordringane knytt til effektivisering er like store. Det vert jobba med å finne alternativ for meir forpliktande samarbeid mellom kommunane i Vest-Telemark. Eit arbeid som er svært utfordrande, spesielt med tanke på lokalisering av arbeidsplassar.

Kviteseid kommune har så langt tatt imot 19 flyktningar. Kommunen har forplikta seg til å ta imot totalt 40 flyktningar i løpet av perioden 2016-2019. signala frå statleg hald er at det ikkje lenger er behov for denne tenesta neste år. Kommunen kan ikkje vente å få fleir flyktningar i 2018.

Kviteseid 08.11.2017

Øystein Tveit
rådmann

2. Handlingsprogram 2018

Plan- og bygningslova gjev kommunen ei hovudrolle i arbeidet med å utvikle det einskilde lokalsamfunn. Lova slår fast at kommunestyret kvar periode skal vedta ein kommunal planstrategi som skal dra opp viktige strategival for den kommunale planlegginga. Med grunnlag i denne strategien skal kommunen utarbeide ein kommuneplan som femnar både ein plan for arealbruken og ein samfunnsdel med eit handlingsprogram.

Vidare seier lova følgjande: ”Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 44 kan inngå i handlingsdelen.”

Sjølv om me ikkje har ein kommuneplan som legg opp til dette, så er det likevel naturleg at budsjettet og økonomiplan også inneheld eit handlingsprogram som har tett samanheng med budsjettet, men som også set opp mål som ikkje så direkte er knytt opp til konkrete prioriteringar i budsjett. Programmet er bygd opp av eit overordna handlingsprogram som gjeld heile den kommunale verksemda og handlingsplanar for dei ulike tenestene.

2.1 Fokusområde samfunnsutvikling

Gjennom plan- og bygningslova har kommunen fått eit særleg ansvar for å ”sette mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommuner og regioner, avklare samfunnmessige behov og oppgaver, og angi hvordan oppgavene kan løses.”

Slik skal handlingsprogrammet ikkje bare femne mål for den kommunale verksemda, men mål for den samla utviklinga av lokalsamfunnet. Eit fundamentalt grunnlag for eit livskraftig lokalsamfunnet er at tilhøva er slik at folk ynskjer å bu her. Kviteseid kommune har over tid hatt reduksjon i folketalet. Arbeidet for å snu denne utviklinga er viktig men krevjande. Det er derfor lagt inn eit mål om å stabilisere folketalet over tid. I fyrste omgang er det ikkje noko ambisiøst mål, men ut frå alderssamansetninga i kommunen krev dette ganske stor tilflytting. Slik sett synest dette som ei nøktern og realistisk målsetjing.

Overordna mål:

Kviteseid kommune skal ved målretta satsing vera eit livskraftig bygdesamfunn med gode kommunale tenester.

Resultatmål:

Gjere ferdig kommuneplanen sin samfunnsdel.

Stabilt folketal over tid.

2.1.1 Folketalsutvikling

Ein av kommunen sine viktigaste oppgåver i tillegg til tenesteproduksjon, er å samordne sektorane si planlegging med sikte på å utvikle lokalsamfunnet. Ein grunnleggjande premis for all langsiktig planlegging av den kommunale verksemda er utviklinga av innbyggjartalet i kommunen.

Aldersgruppe	2014	2015	2016	2017	2018	2020	2030
0-5 år	137	136	121	118	118	114	122
6-15 år	276	273	246	236	230	229	218
16-19 år	117	120	118	125	121	116	93
20-66 år	1501	1496	1488	1488	1491	1467	1352
67-79 år	296	294	312	322	321	352	446
80 eller eldre	170	175	163	158	155	162	205
SUM	2497	2494	2448	2447	2436	2440	2436

Tabell 1: Prognose folketalsutvikling

Tabell 1 viser SSB si framskriving av folketalsutviklinga i Kviteseid basert på *middels nasjonal vekst*. Det er verdt å merke seg at den reelle folketalsutviklinga dei siste åra har vore svakare enn føresetnadane som denne prognosemodellen byggjer på. 2016 tal fram til 2030 er henta frå en ny SSB prognose laga juni 2016. Legg merke til den markante oppgangen i 2030 for gruppa 67-80+ (særleg 80+) og tilsvarande nedgang for gruppa 20-66 år.

År	Total 1.1	Fødde	Døde	Netto	Innflytting	Utflytting	Netto Flytting	Folke-tilvekst	Total Pr 31.12.
2011	2501	23	36	-13	126	115	11	-3	2 498
2012	2498	21	27	-6	133	116	17	9	2 507
2013	2507	20	35	-15	133	157	-24	-39	2 468
2014	2468	18	28	-10	105	97	8	-2	2 466
2015	2466	15	38	-23	120	115	5	-18	2 448
2016	2448	11	15	-4	59	61	-2	-6	2 442
2017	2242			-16			7	-9	2 433

Tabell 2: Endringar i folketal 2011 - 2017 (2017 =3.kvartal)

Tabell 2 viser reell utvikling siste åra. Med den samansetninga av folketalet som me har med relativt mange eldre og få i den alder som får barn, vil stabilisering av folketalet vera krevjande. Me ser i tabell 2 at me stadig har hatt netto fødselsunderskot, og at det er netto innflytting som eventuelt er det som kan føre til stabilisering eller vekst i folketalet. Når ein samtidig ser aldersgruppe utvikling i tabell 1 er det tydelig at trenden mest sannsynlig forsterkast.

Dei statlege overføringane til kommunen er styrt av kostnadsnøkkelen og folketalsutviklinga. Derfor er det slik at med den store folketalsveksten som Norge har, så må Kviteseid vekse i same takt som landet elles for at me relativt sett skal få vekst i overføringane. Under dei gjevne føresetnadane for folketalsutvikling og struktur, så er det påreknleg at overføringane relativt sett vil bli mindre i åra framover.

2.1.2 Overordna planlegging

Korleis Kviteseid skal møte desse store utfordringane knytt til folketalsutvikling, er eit viktig strategisk spørsmål for heile den kommunale verksemda. Godt planverk er eit viktig verktøy for å ta eit samla grep om dei utfordringar kommunen står overfor. På denne bakgrunn og på bakgrunn av alle dei ulike planane som kommunen skal utarbeide, er kommunen pålagt å lage ein kommunal planstrategi. Planstrategien er eit overordna strategisk dokument som skal ta utgangspunkt i dei utfordringar kommunen står overfor og peike ut kva for eksisterande planar som skal utarbeidast.

Arbeidet med samfunnsdelen av kommuneplanen vart starta opp i 2012, men planen vart ikkje ferdigstilt. Det er eit mål å ferdigstille denne planen våren 2018.

Her må folkehelseperspektivet bli eit av fleire viktige tema slik at alle kommunale einingar tar dette opp i seg framover.

Nedanfor er dei viktigaste hovudgrepa innan planlegging skissert.

Tiltak	Resultatindikator
<i>Utarbeide planar i tråd med vedteken planstrategi</i>	<i>Vedtekne planar i tråd med strategien.</i>
<i>Ferdigstille samfunnsdelen til kommuneplanen</i>	<i>Plan vedteken 2018</i>
<i>Rullere arealdelen til kommuneplanen</i>	<i>Planarbeid ferdig 2018</i>

2.1.3 Samfunnstryggleik og beredskap

Kommunen leverar sentrale tenester på svært mange område til innbyggjarane. Heile lokalsamfunnet vårt er avhengig av at den kommunale verksemda går sin gang uavhengig av uhell som skuldast teknisk svikt, menneskeskapte hendingar eller naturkatastrofar. Det er derfor viktig at kommunen har eit planverk som tek høgde for at slike hendingar kan oppstå.

Mål: *Utvikle ein robust kommuneorganisasjon som er godt i stand til å møte uføresette hendingar av ulike slag.*

Tiltak	Resultatindikator
<i>Opplæring i Cim</i>	<i>Alle kommunalt tilsette på kommunehuset må kjenne og kunne bruke CIM</i>
<i>Berdskapsøving</i>	<i>Ei øving i 2018</i>

Multisport 2013

2.2 Fokusområde Økonomi

Etter eit krevjande arbeid for å tilpasse den kommunale drifta til dei inntektene som kommunen rår over, vedtok kommunestyret å fråvike ei rad med mål som skulle vera retningsgjevande for budsjettarbeidet.

Budsjett for 2014 la ikkje opp til å følgje nokon av desse måla.

Budsjettet for 2015 og 2016 klarar heller ikkje alle desse måla, men har ein intensjon om at i løpet økonomiplanperioden skal ein nå dei 3 første måla.

I budsjettet for 2017 klarer ein heller ikkje å nå desse måla. Budsjettert netto driftsresultat ligg på 1,31% i 2017, 0,21% i 2018, 0,27% i 2019, 0,48% i 2020, og 0,48% i 2021

Det er ikkje sett av nokon buffer i budsjettet. Dette gjeld heile økonomiplanperioden.

Sjølvkostgraden er 100%.

Faktisk lånegjeld aukar som følgje av store investeringar på Kviteseid skule, og investeringar i utleigebustader.

<i>Økonomiske mål / mål for budsjettarbeidet</i>	<i>Resultatindikator</i>
<i>Budsjetta skal vera reelle og peike mot ein berekraftig kommune på lang sikt.</i>	<i>Netto driftsresultat >1,7 %</i>
<i>Årsbudsjettet skal innehalde ein udisponert buffer.</i>	<i>Buffer = 1 mill kr</i>
<i>Dei kommunale avgiftene skal over tid liggje slik at dei gjev full dekningsgrad i høve til utgiftene.</i>	<i>Sjølvkostgrad 100 % over tid.</i>
<i>Gjelda ved utløpet av denne kommunestyreperioden skal ikkje vere over 100 mill 2006-kroner.</i>	<i>Faktisk lånegjeld</i>
<i>Rapportering av tiltak i handlingsprogrammet saman med tertialrapportane</i>	<i>Rapport om framdrift av tiltak i handlingsprogrammet saman med tertialrapportane.</i>

Ut frå driftsnivået klarar ein ikkje på kort sikt å oppnå netto driftsresultat >1,7%. Når ein likevel vel å halde på måla, er dette for å vise kor sårbar kommunen er for endringar.

Når det gjeld dei kommunale avgiftene har me full dekningsgrad slik det var lagt opp til.

Gjeldsnivået er ikkje vurdert like viktig som dei 3 andre økonomiske måla. Med dei investeringane som ligg inne i budsjettet vil lånegjelda auke ut over det som er økonomisk mål.

I tillegg til dei økonomiske måla ligg det inne ei føring at utlysing av stillingar som ikkje går inn i stillingar som direkte handlar om liv og helse, skal vurderast av ADMU og formannskapet.

2.3 Fokusområde medarbeidar 2018

2.3.1 Medarbeidarar

Medarbeidarkapittelet skildrar kommunen som arbeidsgjevar. Kommunen sin arbeidsgjevarstrategi handlar om våre verdiar: «Respekt, profesjonalitet og evne til nyskaping».

Arbeidsgjevarstrategi er dei verdiar haldningar og verkemiddel som kommunen brukar i samhandling med dei tilsette for å nå dei mål som er sett for den kommunale verksemda.

Overordna mål for Kviteseid kommune er effektive tenester av høg kvalitet.

2.3.2 Leiarutvikling

Dyktige leiarar som utøver god leiing er viktig for å nå målet om tenester av høg kvalitet.

Kommunen har som mål å utvikle og styrke ei heilskapleg leiing på alle tenesteområder. Leiinga har fokus på samfunnsoppdraget, medarbeidarskap og omstilling og dette skal stimulere til ein utviklingsorientert kultur med innovasjon og meistring som drivkraft.

I leiarsamlingar fokuserast det på erfaringsdeling og refleksjon. Vi ønskjer å utvikle leiarar som meistrer rolla si og har fokus på dei daglege leiaroppgåvene. Målet er at leiarane har eit endrings- og utviklingsfokus, og engasjerer og motiverer medarbeidarar sine til å finne dei gode løysingane. Parallelt med dette utfordras våre leiarar til å løfte blikket, tenke heilskap og sjå moglegheiter i og utanfor organisasjonen.

Kommunen vil i 2018 ha eit særleg fokus på leiarutvikling for å sikre organisasjonen leiarar som på alle nivå meistrar jobben og samstundes forankrar leiingsperspektiv og leiingsprinsipp ut i organisasjonen.

2.3.3 Omstilling

Kommunen ønskjer å ha sterkare fokus på organisasjonsstruktur og organisasjonskultur for å kunne møte framtidige utfordringar. Evne og kraft til omstilling både på individ- og systemnivå må styrkast for å oppnå ønskt effekt. Serviceinnstilling og innbyggjarorientering skal prege organisasjonen i alle ledd.

2.3.4 Lærlingar

Kommunen har som ambisjon å tilby ei målretta lærlingordning som medverkar til at lærlingar får fullført utdanning og tek fagbrev.

2.3.5 Likestilling og mangfald

Kviteseid kommune skal føre ein arbeidsgjevarpolitikk som fremjar moglegheit for arbeid, lønn og utvikling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, alder, etnisitet og religion.

I vår kommune set likestillingslova, diskrimineringslova og kommuneplanen overordna rammer for likestillingsarbeidet.

2.3.6 Heiltidskultur

Den viktigaste innsatsen for å oppnå heiltidskultur handlar om å auke kunnskap og medvit. Det er naudsynt å endre haldningar og normer for å skape heiltidskultur i tråd med kommunen si målsetting om effektive tenester av høg kvalitet, må pasient- og brukarperspektivet vera det viktigaste i arbeidet med å endre arbeidskulturen i kommunen slik at vi auka andelen heiltidstilsette vesentleg.

2.3.7 HMS - Internkontroll

Det er eit kontinuerleg mål å arbeide strukturert med HMS når det gjeld mål, rapportering og oppfølging.

HMS-måla må vera tydelege i den einskilde eining og vera godt kjend for alle medarbeidarar som arbeider der, både fast tilsette og vikarar. HMS må vera på dagsorden på personalmøte. Det er den einskilde leiar som har ansvaret for at tiltak vert gjennomført. Einingane rapporterer på måla i tertialrapporter og årsmelding.

AMU representantane si rolle skal vera tydeleg gjennom utarbeiding av oppdaterte mål og retningslinjer. Gjennom dette blir AMU ein viktig arena for arbeid med nærvær og helsefremjande arbeidsplassutvikling.

Det er forventningar om at medarbeidarar på alle nivå melder frå om HMS avvik og at leiarar handterer, følgjer opp og lukkar avvik. Heile organisasjonen må få ei lik forståing for dette.

Kommunen har ønskje om å bruke Compilo avvikssystem som er eit levande elektronisk system der alle tilsette kan gå inn og melde avvik, ansvarlege leiarar skal lukke avvik og med ein kontrollfunksjon for øvste leiar. Dersom det skulle bli rom for det i 2018, er det trong for ein ressurs til å setje i gang dette prosjektet.

I løpet av fyrste halvdel av 2018 skal det på plass prosedyre for eit internkontrollsystem for informasjonstryggleik.

2.3.8 Nærvær på arbeidsplassen

Kviteseid kommune sitt mål på nærvær er 94 % ved utgangen av 2018.

Det skal vera fokus på nærvær og helsefremjande arbeidsplassutvikling. Det er viktig for å realisere kommunen sin arbeidsgjevpolitik og dei verdiar den legg vekt på.

Eit av måla er å auke kompetanse og fokus i organisasjonen på helsefremjande leiing og utvikling av helsefremjande arbeidsplassar. Helsefremjande leiing handlar om menneske, om å motivere, inspirere og å leggja til rette for å nå resultat saman. Leiing tyder å handtere menneske og om korleis vi ser på arbeidsoppgåvene våre og kvarandre. Leiaropplæringa i kommunen må ha som mål å sette leiarar på alle nivå i stand til å meistre oppgåvene sine. Opplæringa skal og ha fokus på å fremja helse og førebyggje helseproblem relatert til arbeidet eller arbeidsmiljøet.

Det vil bli sett ekstra fokus på einingar/avdelingar i heile kommunen som har utfordringar med høgt sjukefråvær eller der ein i periodar har auka fråvær. Desse vil bli følgd opp.

Leiarar må ta «Den nødvendige samtala» for å vidareutvikle ein kultur der arbeidsmiljøet og auka kvalitet på tenestene er i fokus.

2.3.9 Program og målindikator for 2018 pr. eining:

Mål	Tiltak	Ansvar
Systematisk HMS-arbeid	Gjennomføre medarbeidersamtaler med dei fast tilsette i kvar eining, minst 50 % av dei tilsette kvart år	Leiar med personalansvar på kvart nivå (einingsleiar /kommunalsjef/ økonomisjef, personalsjef, rådmann)

Systematisk HMS-arbeid	Oppfølging av sjukemeldte i samsvar med rutine i HMS-systemet. Redusere det totale sjukefråværet frå 2017	Einingsleiar (leiar med personalansvar på kvart nivå). Ved behov saman med personalsjef
Systematisk HMS-arbeid	Oppretthalde ein tett og god dialog med dei tilsette	Einingsleiar (leiar med personalansvar på kvart nivå)
Systematisk HMS-arbeid	Gjennomføre min. 2 personalmøte pr. år	Leiar med personalansvar på kvart nivå
Systematisk HMS-arbeid	Oppfølging av handlingsplan IA	Leiar med personalansvar på kvart nivå
Systematisk HMS-arbeid	Verneombod utan grunnkurs i HMS, skal gjennomføre dette	Leiar med personalansvar på kvart nivå
Systematisk HMS-arbeid	Vernerundar og oppfølging av ev. avvik	Leiar med personalansvar på kvart nivå og lokalt verneombod og/eller Hovudverneombod
Systematisk HMS-arbeid	Lukke alle HMS-avvik	Leiar med personalansvar på kvart nivå
Systematisk HMS-arbeid	Gjennomføring av målretta lovpålagte helsekontrollar i samarbeid med Bedriftshelsen AS	Personalsjef/einingsleiar
Systematisk HMS-arbeid	Gjennomføring av helsetest av teknisk personell ved behov	Kommunalsjef
Systematisk HMS-arbeid	Utarbeide: - oversikt over personalopplysingar som kommunen handsamar, grunnlag for handsaming og risikovurdering for dette - prosedyre for dette ved nyttilsettingar m.m. - skaffe til vege ei personvernombod	Personalsjef

2.4 Interkommunalt samarbeid

Interkommunalt samarbeid er avgjerande for at Kviteseid kommune skal makte å tilby alle dei tenestene som staten krev at ein kommune skal levere. Innafor samfunnsutvikling er samarbeidet svært viktig for at Vest-Telemark skal få lyfte fram sine utfordringar for regionale og statlege styresmakter. Revisjonar og erfaring frå budsjettprosessar viser at det er eit potensiale for å utvikle rutinar for å styre våre interkommunale selskap på ein betre måte.

Mål: *Medverke aktivt til å utvikle Kviteseid som eit livskraftig bygdesamfunn gjennom samhandling med dei andre kommunane. Etablere like system og rutinar i alle kommunane i regionen.*

Tiltak	Resultatindikator
<i>Delta aktivt i Vest-Telemarkrådet med tilhøyrande samarbeidsprosjekt innafor dei rammer som økonomiplan og handlingsprogram dreg opp for perioden</i>	<i>Gjennomførte prosjekt der Kviteseid deltek.</i>
<i>Gjennomføre prosjekt med felles IKT avdeling</i>	<i>Utarbeide samarbeidsavtale</i>
<i>Gjennomføre nye innkjøp av IKT-system i fellesskap i regionen.</i>	<i>Alle kommunane etablerer like system</i>

2.4.1 Tenestesamarbeidet

Tenestesamarbeidet er den del av samarbeidet som går direkte på utføring av lovpålagte tenester som barnevern, brannvern, renovasjon, pedagogisk psykologisk teneste, plankontor, landbrukskontor m.m. Få kommunar har så omfattande samarbeid som oss. Me har fått utvikla eit kvalitativt godt tilbod til innbyggjarane gjennom dette samarbeidet. På ei anna side er det krevjande å gje kommunestyret like god styringsinformasjon på desse områda som på dei fullkommunale tenestene. Arbeidet med å utvikle denne styringsdialogen blir derfor viktig.

Mål:

- ***Vidareutvikle dei etablerte samarbeidsinstitusjonane med sikte på å gje eit godt lokalt tenestetilbod***

Tiltak	Resultatindikator
<i>Utarbeide eigarskapsmeldingar for våre viktigaste selskap, også IKS (samarbeid med dei andre kommunane i regionen).</i>	<i>Eigarskapsmelding VTK vedteken i kommunestyret</i>
<i>Oppdatere selskapsavtalene for våre sentrale interkommunale selskap med sikte på å etablere god styringsdialog mellom primærkommune og selskap</i>	<i>Nye avtaler godkjent av kommunestyret.</i>

3. Budsjett 2018 – økonomiplan 2019 – 2021

3.1 Tekniske føresetnader

Budsjettet 2018 byggjer på revidert budsjett frå september 2017, oppdaterte føresetnader, naudsynte konsekvensar, samt statsbudsjettet for 2018.

Alle opplysningar er oppdaterte pr 1. november, så langt råd er.

I boksen nedanfor er det gjeve eit oversyn over dei viktigaste tekniske føresetnadene som er gjort.

- Kostnadsauken frå 2017 til 2018, ofte kalla deflatoren, er sett til 2,6 %. Han er sett saman av eit anslag på lønsvekst og prisvekst.
- Pensjonskostnaden for medlemmer i KLP er på 20,05 % (opp med 0,5% og pensjonskostnad for lærarar i SPK på 11,01 % (opp med 0,76%).
- Arbeidsgjevaravgifta er på 10,6 % slik som for 2017.
- Straumpris uendra i forhold til 2017
- Eit stabilt, låg rentenivå.

3.2 Det generelle inntektsgrunnlaget

Skatteinngangen i 2017 nasjonalt er oppjustert til 3,3%. Lokalt har vi dei siste to åra hatt skatteinngang omtrent i tråd med nasjonale tall (litt høgare i 2016) For 2018 har vi lagt inn en skattevekst på 2,0 %. For 2018 er det budsjettet med ein skatteinngang på 62,2 mill kr. I økonomiplanen (2019 -2021) er det lagt inn en vekst i skatteinntekter 1% som er i tråd med KS og Telemarksforskning sine berekningar.

Rammetilskotet går fram av forslag til statsbudsjettet for 2018 men vi bruker KS sin berekningsmodell for berekning av samla rammetilskot (inkl. skatt) p.g.a. at den er betre tilpassa dei lokale forholda (t.d. synkande innbyggjartall og endringar i kostnadsnøkkelen p.g.a. av demografien som er annleis (dårligare) hos oss enn for gjennomsnitt av kommunane. Vekst i frie inntekter til Kviteseid er berekna til 2,1% frå 2017 til 2018 og gjer at Kviteseid kjem dårlegare ut enn gjennomsnitt av det kommunale Norge. På den positive sida vil Kviteseid få 1 mill. i skjønntilskot i 2018. Dette tilskotet ligg i samla sum rammetilskot inkl. skatt som for 2018 er berekna til kr 155,026 mill. (2017: 151,760 mill).

Det er framleis uvisse rundt skattlegging av linjenett og kraftverk. Frå 2019 vil eigedomsskatt for verk faller bort så fremt kommunen ikkje innfører eigedomsskatt på all næringseigedom. Linjenett og kraftverk blir frå 2019 ein egen beskatningsgruppe etter eigedomsskatteloven. Kommunestyret har vedtatt at skattegrunnlaget til verk og bruk i 2018 skal aukes med 10 % (kontorjustering). I 2018 skal vi gjennomføre ein omtaksering av linjenettet som da blir grunnlaget for beskatning frå 2019. Vi veit ikkje utfallet men reknar med at takstane vil gå ned p.g.a. at avskrivingsmetoden etter en dom i Høgsteretten må endrast.

Rentenivået er framleis lågt, også rentemargin (banken sitt påslag utover avtalt rente) har gått ned igjen etter ein liten auke i fjoråret. Det er ingen signal om at rentenivået vil endre seg mykje i løpet av dei neste åra.

3.3 Konsekvensjustert budsjett

Budsjettet er utarbeidd på den måten at det fyrst er gjort ein gjennomgang av budsjettet for alle einingane med sikte på å oppdatere tala til det kostnadsnivået som gjeld for 2018. Dette kallar me konsekvensjustert budsjett og det viser kva det kostar å vidareføre gjeldande driftsnivå. Det tyder at det er lagt inn reelle tal for ordinære driftskostnader og løn til dei stillingane som einingane disponerer. Det er dermed tal for faktisk lønsvekst som blir lagt inn og ikkje teoretisk berekna tal. I tillegg er det og lagt inn reelle tal for utgifter til ferieavvikling i dei døgnbaserte tenestene.

Dei tiltaka som rådmannen prioriterer er lagt inn og kjem fram einingsvis etter tiltaka frå gjeldande økonomiplan. Blant desse tiltaka er det og lagt inn aktive innsparingstiltak og korrigeringar i høve til nokon få men viktige nye tiltak.

Heilt til slutt i budsjettdokumentet kjem det fram tiltak som er lyfta fram, men som ikkje er teke inn i rådmann sitt budsjettframlegg.

3.4 Investeringsbudsjettet

I 2018 leggast det opp til eit moderat høgt investeringsnivå men som ligg under 2017. 2017 og 2018 vil da vera år med relativ store investeringar. Dette fører da til stigande gjeld med påfølgjande større avdragsutgifter og rentebelastning i driftsrekneskapet utover økonomiplanperioden.

Investeringsbudsjettet for 2018 er finansiert med både låneopptak, sal av tomter, overføring frå drift, bruk av fond og momskompensasjon på investeringar.

3.4.1 Investeringar i 2018 - 2021 jfr. økonomiplanen

Kviteseid skule opprusting – 16 mill. er satt av til oppgradering av Kviteseid skule, prosjektet skal vera ferdigstilt i løpet av året.

Opprusting av kommunale vegar – 2,5 mill. til dette prosjektet i 2018 og framover i planperioden kvart år.

Skilting kommunale vegar – i 2018 0,45 mill. , finansierast med 0,25 mill. frå næringsfond

Tilrettelegging nye bustadområde – 1,5 mill. i 2018, 2 mill. i 2020 og 4 mill. i 2021

Tilrettelegging nytt industriområde – 0,5 mill. i 2019 og 0,5 mill. i 2020

IKT infrastruktur – frå 2018 0,5 mill. og kvart år framover i planperioden

Saneringsplan Vrådal – dette prosjektet kom i gang i 2017 og det er sett av 2,6 mill i 2018, 3,6 mill. i 2019, 2,5 mill. i 2020 og 2,5 mill. i 2021.

Utleiebustader Husstøyl– dette prosjektet har blitt utreda med ulike alternativa, det er nå sett av 4,7 mill. i 2018.

Ny vassledning Torsdalen –Granlivegen – skuva ut til 2020, sett av 1 mill.

Sjøledning frå Kviteseid sentrum – skuva ut til 2021, sett av 1 mill.

Overvåking vann og avløp – 0,4 mill. i 2018

Investeringar etter plan Kviteseid sokn: i 2018 0,64 mill., 1,03 mill. i 2019, 0,96 mill. i 2020 og 1,68 mill. i 2021.

Diverse: i tillegg til dei nemnde prosjekta her er fleire tiltak lagt inn lenger ut i planperioden (blant anna fassade kommunehuset og nytt bygg KOS inkl. vaskeri og fysioterapi)

Eigenkapital inskot i KLP – berekna til 0,68 mill. i 2018 og framover

Låneramma startlån – 0,75 mill. i 2018 og framover

Låneramma til investeringar – i 2018 berekna til 24,550 mill. og i 2019 til 7,150 mill.. I heile planperioden 2018-2021 er låneramma berekna til 65,290 mill.

3.5 Driftsbudsjettet

Hovudtal

Revidert budsjett for 2017 hadde ei netto ramme til bruk i drift på kr 158,1 mill. kr (2.revisjon). Det budsjettet som nå blir lagt fram har ei netto driftsramme på 158,5 mill. Det er i sum bare ein liten auke, men enkelte område er styrka relativt sett meir. Vi kan ikkje forvente nye flykningar til Kviteseid i 2018. Det fører til ein kraftig reduksjon i budsjetterte kostnader og inntekter for dette området. Samtidig er det utfordringar knytt til enkelt tiltak med vedtak som fører til ekstra store kostnader på området skule/barnehage og psykiatri. Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter ligg på 0,21 % i 2018 og er dermed langt under måltal som teknisk berekningsutval har sett (1,7%).

Utfordringar for budsjettarbeidet

Frie inntekter stig med 2,1% i 2018. Dette er lågare enn deflatoren 2,6% (forventa prisstigning). Nedgang i innbyggartall og forverring i demografien fører til at Kviteseid ikkje kan forvente ei betring på inntektssida (rammetilskot). I tillegg kjem uvisse rundt eigedomskatt jfr. punkt 3.2. Konsekvensen blir reduksjon på kostnadsida.

Vedlagt stillingsoversikt viser at det vedtekne budsjettet for 2018 fører til auke i årsverk.

Dette grunna dei nemnde tiltaka i avsnitt under hovudtall. Det er samtidig sett opp tiltak som reduserer budsjettert auke (sjå stillingsark).

Det er framleis lite rom for større vedlikehaldsoppgåver på bygg, men ein prøver å bruke tilgjengeleg ressursar på best mogleg måte.

Finansiering av investeringane

Investeringane er i hovudsak finansiert etter følgjande prioritering:

- Inntekter som følgjer investeringane (Mva komp, salsinntekter.)
- Låneopptak.
- Overføring frå drift (bare til finansiering av KLP eigenkapitaltilskot)

Brukarbetalingar

Husleiga auka med konsumprisindeksen. Andre endringar følgjer stort sett bare prisstigning og endringar av lovbestemte satsar. Når det gjeld vatn og avløp og feiing og renovasjon gjeld prinsippa om full brukarfinansiering. Gebyrsatsar for sjølvkostområde viser en oppgang for ein normalhushald knytt til kommunalt vann og avløp, medan slamgebyret går ned. Når det gjelder feiing og renovasjon så er til dels kraftige reduksjonar i gebyret med grunnlag i nye forskrifter. Sjå også eget avsnitt om kommunale avgifter og brukarbetaling.

Utvikling i økonomiplanperioden

Inntektene aukar ikkje vesentlig. Innbyggjartalet har dei siste åra vist ein jamn nedgang.

Denne utviklinga er lagt til grunn ved budsjettering i økonomiplanperioden. Låge straumprisar og låge rentekostnader er også ein trend som rådmannen har lagt til grunn for budsjettering i perioden. Gjeldsbelastninga for Kviteseid kommune var låg men er stigande i perioden. Likevel ser Rådmannen moglegheit for å legge opp til eit relativt ekspansivt investeringsbudsjett i 2018, medan 2019 og 2020 er år med låg investeringsnivå.

4. Politikk

4.1 Politisk verksemd

Tilrettelegging for god politisk styring av den kommunale verksemd er eit kontinuerleg fokusområde. Det gjeld også for dei interkommunale selskapa og tenestene.

I 2018 er målet at alle kommunestyremøte vert overført direkte på Web. For innbyggjarane gir dette høve til å delta meir aktivt i det som skjer i kommunestyresalen. Det er eit mål å auke sjåartalet på kommunestyremøta.

Politikarar har også behov for opplæring. Det skal gjennomførast opplæring i form av besøk frå interkommunale selskap og private bedrifter i løpet av året.

4.2 Rådmann og fellestenester

Status og utfordringar

Kviteseid kommune har ein liten administrasjon. Få tilsette må løyse mange av dei same oppgåvene som i ein stor organisasjon. Det er ei krevjande utfordring, ikkje minst no når me i løpet av eit års tid har bytta ut nesten halvparten av dei kommunale leiarane. I tillegg til å yte tenester til kommunen sin eigne einingar leverar me økonomitenester både til PP-tenesta og kyrkja. Gode system og effektiv drift er naudsynt for å klare dette. Betre økonomistyring, oppgradering av IKT-systema og vidareutvikling HMS-systemet og andre personalrutinar blir viktig i året som kjem.

Nye arbeidsoppgåver innanfor arbeidet med flyktningar stiller krav til meir samhandling og nye rutinar innanfor fleir fagområde.

Mål: *Utvikle robuste og effektive støttetjenester til beste for innbyggjarar og tilsette slik at kommunen har ein effektiv og veldriven kommuneorganisasjon.*

Handlingsplan:

Tiltak	Resultatindikator
<i>Gjennomføre opplæring i økonomi og økonomisystem for einingsleiarane</i>	<i>Opplæring gjennomført</i>
<i>Utvide og formalisere IKT samarbeidet med Tokke og Vinje kommune</i>	<i>Felles infrastruktur. Dokumentasjon av felles løysningar Samarbeidsavtalar</i>
<i>Følgje opp IKT-strategien for regionen med særleg vekt på skule og helse</i>	<i>Etablere eit fungerande IKT-system for skulen. Gjere helsetenestene i stand til å kommunisere elektronisk med andre</i>
<i>Fornye serverparken på IKT</i>	<i>Installert nye serverar</i>
<i>Følgje opp felles arbeid i regionen med vidareutvikling av vår web-side</i>	<i>Utvikle heimesida</i>
<i>Lage gode overgangsordningar for flyktningar som skal ut i arbeid.</i>	<i>Lage samarbeidsavtalar med næringslivet og NAV</i>

5. Skule og barnehage

Skule og barnehage i Kviteseid leverer og organiserer desse tenestene:

- Barnehage 1-5 år
- Grunnskule for barn 6-16 år
- Kulturskule for barn 6-18 år (samt tilbod til vaksne dersom kapasitet)
- SFO for elevar i 1-4 klasse
- Vaksenopplæring for elevar med rett og/eller plikt (vi samarbeider med Seljord kommune)

5.1 Status og utfordringar i barnehage

Formål

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.[..]»

Kjelde: Lov om barnehager § 1. Formål

Fakta om barnehagane barnehageåret 2016/2017:

Namn på eining	Tal barn	Plassar*	Årsverk	Tal tilsette
Kviteseid barnehage	44	52	12,80	14
Brunkeberg barnehage	33	42	8,65	12
Straumsnes barnehage	12	13	4,32	7

Kjelde: BASIL, årsmelding for barnehagane 2016

*Talet tyder ikkje at barnehagane har ledige plassar, men syner at barn under tre år tel som to plassar.

Hausten 2017:

Namn på eining	Tal på barn	Tal på plassar*
Kviteseid barnehage	49	59
Brunkeberg barnehage	27	34
Straumsnes barnehage	9	13

Endringar i regelverk frå hausten 2017

Utvida rett til barnehageplass

Barn født i november har rett til barnehageplass. Retten gjeld frå 2017. Det tyder at barn født i november 2016 vil ha rett til barnehageplass i løpet av november 2017.

Skjerpa krav til pedagogisk bemanning

Barnehagen skal minst ha ein pedagogisk leiar per 14–18 barn når barna er over tre år og ein pedagogisk leiar per 7–9 barn når barna er under tre år. Eit barn til over maksimumsgrensa løyser ut krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leiar. Barn reknast for å vere over tre år frå og med august det året dei fyller tre år.

Ny rammeplan

Rammeplanen har status som forskrift (lov) og er forpliktande for barnehagane. Rammeplanen fortel kva som skal vera innhaldet i barnehagen. Den nye rammeplanen set tydelegare krav til barnehagane m.a. på områda mangfald, helse, språkarbeid og overgang til skule og SFO. Den presiserer ansvaret for å førebygge, stoppe og følgje opp arbeidet med mobbing i barnehagane, og har auka merksemd på dei minste barna.

Kjelde: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

5.2 Status og utfordringar i skulen

5.2.1 Grunnskulen

Elevtalsutvikling

2015	2016	2017
243	235	230

Tal på elevar skuleåret 2017/2018 ved dei ulike einingane

Straumsnes oppvekstsenter (1.-4. trinn)	Brunkeberg oppvekstsenter (1.-4. trinn)	Kviteseid skule (1.-10. trinn)
12	27	191

Kjelde: GSI

IKT

Med det IKT-utstyret ein har i dag i Kviteseidsskulane, finn ein store utfordringar i å nå målet om digital kompetanse i Kunnskapsløftet. Digital kompetanse er ein av fem grunnleggjande ferdigheter i skulen, og skal derfor arbeidast med i alle fag. I tillegg til manglande utsyr, er det utfordringar knytt til nett-tilgang, som gjer arbeidskvardagen mindre effektiv for både elevar og lærarar. Dette hemmar læring.

Frå og med våren 2018 er det obligatorisk for skuleeigar å tilby nettbaserte hjelpemiddel til eksamen.

Frå og med skuleåret 2018/2019 er det obligatorisk for alle kommunar å ha innført FEIDE. FEIDE er eit nasjonalt utvikla innloggingssystem for elevar og lærarar som syter for at personopplysningar blir handsama rett med tanke på lovverk. Det er obligatorisk å bruke FEIDE ved nasjonale prøver og eksamen frå skuleåret 2018/2019.

Endringar i regelverk frå hausten 2017

Nytt regelverk om skulemiljø og mobbing

Fra 1. august 2017 er det vedtatt eit nytt regelverk om skulemiljø. Alle elevar har rett til å ha eit trygt og godt skulemiljø som fremjar helse, trivsel og læring. Det er eleven si oppleving av korleis han/ho har det på skulen, som er avgjerande. Elevane har og rett på eit godt fysisk skulemiljø.

Ferdigheitsprøve i symjing

Det er frå og med skuleåret 2017/18 obligatorisk å gjennomføre en ferdigheitsprøve i symjing for elevar på 1.- 4. årstrinn. Prøva skildrar tydelege mål for opplæringa på 1.-4. trinn.

5.2.2 Kulturskulen

Kulturskulen har inneverande skuleår 75 elevar og tilbodet er innan områda musikk og dans. Nytt av året er i tillegg eit tilbod til motorinteressert ungdom i samarbeid med Kviteseid Motorservice. For å løyse alle oppgåver trengs det mykje ulike kompetanse, og derfor er det 8 tilsette som samla sett bare har ein stillingsressurs på 3 årsverk, inkludert kulturskulerektor. Kulturskulerektor starta i haust på rektorutdanning ved BI, «lederskap og omstilling i skolen».

5.2.3 Vaksenopplæring

Vaksenopplæring omfattar å gje undervisning i norsk og samfunnsfag til dei som i fylgje introduksjonslova har rett og/eller plikt på det. Kviteseid kjøper denne tenesta av Seljord kommune.

5.3 Felles handlingsplan 2018 – 2021:

Område	Tiltak
<i>Nytt regelverk om skulemiljø og mobbing og skjerpa krav i ny rammeplan for barnehagane</i>	<i>Barnehagen: -Innføring av «Grønne tanker – glade barn» program for sosial kompetanse og samhandling. Skule: -Opprette funksjon som sosiallærer på Kviteseid skule. -Utarbeide ny heilskapleg plan for skulemiljø i Kviteseid skulane med bakgrunn i endringar i regelverk. -Opplæring av personalet i nytt lovverk og følgjer av det.</i>
<i>Språkkommune</i>	<i>Skulane og barnehagane i Kviteseid kommune har fått prosjektstøtte til å jobbe med språk. Innsatsområde: -Tidleg innsats i barnehage og skule -Minoritetsspråklege barn og elevar -Overgang barnehage/skule -Utarbeide ein heilskapleg plan for arbeid med språk i barnehagane og skulane Nettstaden «språkløyper» blir ein sentral del av prosjektet.</i>
<i>Organisasjonsutvikling</i>	<i>-Skuleleiar skal gjennomføre skulevandring -Det skal leggjast til rette for at rektorar og styrarar kan ta leiarutdanning. -Kulturskulerektor tek leiarutdanning.</i>

<i>Kompetanseheving</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Skuleeigar tilbyr kompetanseheving for lærarane i tråd med kravet i nasjonale føringar og skulane sine behov. -Barnehageeigar tilbyr tilsette i barnehagane kompetanseheving i tråd med revidert nasjonal strategi for kompetanse i barnehagane. -Sektoren har utarbeida plan for kompetanseheving 2017-2020. -Kulturskuletilsette deltek på kulturskuledagane i regi av Norsk kulturskoleråd.
<i>IKT</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Utbedre nett-tilgangen på skulane -Utarbeide ein heilskapleg plan for digitalisering, pedagogisk bruk av IKT og opplæring i IKT. -Byte læringsplattform i samarbeid med dei andre Vest-Telemark kommunane.
<i>Kvalitetsutvikling barnehagane</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Implementere ny rammeplan m.a. i samarbeid med dei andre kommunane i Vest-Telemark. -Delta i prosjekt med symjing i barnehagen.
<i>Elevmedverknad og brukarmedverknad</i>	<ul style="list-style-type: none"> -Gjennomføre brukarundersøking i barnehagane annakvart år. Neste gong i 2018. -Gjennomføre Ungdata-undersøkinga i 2018 -Legge til rette for eit aktivt ungdomsråd -Gjennomføre elevundersøkinga på alle trinn frå 5.-10. klasse.

5.4 Budsjettiltak

Skule

Redusere lærarressurs ved Kviteseid skule med 100% stilling frå 01.08.2018.

IKT

Innkjøp av PC'ar til bruk på mellomtrinnet på Kviteseid skule.

Utbedre nett-tilgangen på skulane.

Innføre FEIDE

Modernisering av Kviteseid skule

Syfte for at Kviteseid skule tilfredstillar krav til fysisk arbeidsmiljø for tilsette og elevar.

Modernisere bygget til å vera betre tilpassa pedagogiske føringar i tida og krav til skulemiljø.

Dårleg inneklima kan ha denne effekten.

6. Helse og omsorg

Status og utfordringar

Helse og omsorg i Kviteseid gjev tenester på mange ulike nivå og til mange ulike brukargrupper. Samhandlingsreforma gjev oss stadig nye utfordringar når det gjeld pasientbehandling og oppfylging. Pasientane kjem tidlegare heim frå sjukehuset, og me må utføre fleire kompliserte pleieoppgåver. I tillegg viser utviklinga i brukarsamansetjinga at fleire treng eit større tenesteomfang. For å møte desse utfordringane er det viktig å ha rett kompetanse på rett plass til rett tid, og ha ein kontinuitet i tenesta.

Me vil i løpet av 2018 få på plass eit butilbod innan psykisk helse og rus. Me ser at det er fleire innbyggjarar som treng meir omfattande tenester på dette feltet.

6.1 Handlingsplan for einingane

6.1.1 Hovudmål og tiltak for administrasjon H/O:

- Betre samhandling og nye samarbeidsformer for å sikre rett tiltak/teneste til rett tid
- Betre dokumentasjon og rapportering

Tiltak	Resultatindikator
<i>Utvikle betre overordna styring og rapporteringsrutinar på alle tenestene.</i>	<i>Minst 2 aktivitetsrapportar til hovudutvalet i 2018</i>
<i>Oppfylging av planstrategi: Helse- og omsorgsplan</i>	<i>Plan ferdige i løpet av året</i>

- Sikre likebehandling, rettstryggleik og profesjonell sakshandsaming for den einskilde søkjar av helse- og omsorgstenester
- Ha fokus på brukarmedverknad
- Medverke til betre ressursutnytting i sektoren
- Sikre eit godt tverrfagleg samarbeid for personar med trong for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstenester

Tiltak	Resultatindikator
<i>Starte arbeidet med å byggje opp eit kvalitetssystem</i>	<i>God kvalitetssikring av sakshandsaminga</i>
<i>Arbeide for auka kompetanse innan sakshandsaming i tenestekontoret og koordinerande eining</i>	<i>Betre sakshandsaming og vedtak for den einskilde søkjar. Betre tverrfagleg samarbeid kring personar med langvarige og koordinerte helse- og omsorgstenester</i>
<i>Undervise einingane i helse- og omsorg i IPLOS-rapportering</i>	<i>Betre sakshandsaming og betre rapportering til sentrale styringsmakter</i>
<i>Starte arbeidet med kriterier for tildeling av tenester</i>	<i>Likebehandling av søkjarane av tenester</i>
<i>Starte arbeidet med kompetanseheving og rettleiing av koordinatorane</i>	<i>God koordinering av tenestene til den einskilde brukar</i>

6.1.2 Hovudmål og tiltak for helsetenestene:

- Fremje god fysisk, psykisk og sosial helse

- Førebyggje sjukdom og skade

Tiltak	Resultatindikator
<i>Halde fram det tverrfaglege samarbeidet internt og med dei ulike einingane og fagområda i kommunen</i>	<i>Betre og meir effektive tenester</i>
<i>Kontinuerleg vurdere og revidere HMS- og kvalitetssystemet på alle fagområda</i>	<i>God kvalitetssikring og eit trygt arbeidsmiljø med lågt jobbrelatert sjukefråvær</i>
<i>Arbeide med systematisk kompetanseheving hjå dei tilsette. Meir praktisk trening</i>	<i>God fagleg kvalitet på tenestene</i>
<i>Omorganisering og vidareutvikling av avdeling for psykisk helse og rus</i>	<i>Ei betre og meir robust teneste</i>
<i>Revisjon av Smittevernplan, Pandemiplan og Plan for sosial og helseberedskap</i>	<i>Planar ferdige i løpet av året</i>

6.1.3 Hovudmål og tiltak KOS

- Bebuarane skal få tenester som tek omsyn til den einskilde sin rett til sjølvbestemming, eigenverd og livsførsel, og sikre at medisinske behov vert ivaretekne
- Bebuarane skal få eit mest mogeleg normalt liv, med normal døgnrytme og høve til å koma ut, og naudsynt hjelp til hygiene
- Bebuarane skal få eit variert og tilstrekkeleg kosthald og tilpassa hjelp ved måltidet

Tiltak	Resultatindikator
<i>Korttids/rehabiliteringsavdeling – opptrening etter t.d. lårhalsbrot</i>	<i>Pasienten kan koma heim tidligare med rett opptrening</i>
<i>Arbeide for meir systematisk kompetanseheving av alle tilsette, jfr samhandlingsreforma som krev stadig meir kompetanse i kommunane</i>	<i>Høgare fagleg kvalitet på tenesta ut til brukar</i>

6.1.4 Hovudmål og tiltak heimetenestene:

- Innbyggjarane skal få bu heime så lengje dei sjølve ynskjer det, og få eit fagleg individuelt tilpassa tenestetilbod
- Innbyggjarane skal få rett hjelp til rett tid og ei føreseieleg teneste med kvalitet og kontinuitet

Tiltak	Resultatindikator
<i>Fleksibel bruk av personalressursen i heimetenesta</i>	<i>Betre tenester og meir effektiv drift</i>
<i>Arbeide for meir systematisk kompetanseheving av alle tilsette, jfr Samhandlingsreforma som krev stadig meir kompetanse i kommunane</i>	<i>Høgare fagleg kvalitet på tenesta ut til brukar</i>
<i>Oppstart av mobil omsorg</i>	<i>Tilgang på oppdatert pasientjournal ute hjå brukarane, og moglegheit til å dokumentere i løpet av dagen.</i>

Noklus	Kvalitetssikring av labratoriearbeid i heimetenesten
--------	--

6.1.5 Hovudmål og tiltak eining for funksjonshemma:

- Gjeva brukarane eit heilskapeleg og individuelt tilrettelagd tenestetilbod
- Yte tenester med høg etisk og fagleg kompetanse

Tiltak	Resultatindikator
<i>Gjeva bustad med oppfylgjing til utviklingshemma som har trong for det</i>	<i>Brukarane får eit tilpassa butilbod. Avlastningsbustad til dei som treng det</i>
<i>Tilrettelagt tilbod på dagtid med arbeid/dagsenter</i>	<i>Brukarane får eit tilpassa tilbod på dagtid</i>
<i>Arbeide for meir systematisk kompetanseheving av alle tilsette. M.a. bruke: Mitt livs ABC som inneheld tre delar, der del A. er: Dette må eg kunne – gode tenester til personar med utviklingshemming</i>	<i>Høgare fagleg kvalitet på tenesta ut til brukar</i>

6.1.6 Hovudmål og tiltak kjøken:

- Tilby variert mat av høg kvalitet tilpassa brukarane

Tiltak	Resultatindikator
<i>Gjennomgang av tidsbruk på ulike arbeidsoppgåver på eininga</i>	<i>Meir effektiv drift</i>
<i>Jobbe vidare med organisering av kjøken og vaskeri. Ny arbeidsplan/bemanningsplan</i>	<i>Bruke ressursane betre og meir effektivt. Gjeva bebruarane på KOS betre service</i>
<i>Energisparing enøk, bevisst bruk av elektrisk utstyr</i>	<i>Nedgang i energi/ straumforbruk</i>
<i>Eininga tilbyr praksisplass til skuleelevar og andre som treng det</i>	<i>Eininga tek i mot personar som treng praksisplass</i>
<i>Dokumentere innhald av allergener i all type mat</i>	<i>Betre mattryggleik for personar med matallergi/intoleranse</i>

6.2 Budsjettiltak

3203 – Vikarlege i utdanningspermisjon

Legane har 4 mnd permisjon med løn kvart 3 år til vidareutdanning og fagleg utvikling. 2 av våre legar skal i utgangspunktet avvike permisjon i til saman 8 månader neste år. For å kunne få til dette er det trong for legevikar. Det er ikkje funne rom for vikarlege meir enn 2 månader neste år. Det vert ei utfordring på legekantoret neste år å få avvikla permisjonar og samstundes få drifta til å fungere. Det kan føre til lengre ventetid på legetime, og at det må kuttast ned på kommunale legeoppgåver i pleie og omsorg, helsestasjon m.m.

3205 – Ergoterapeut i 100% stilling

I samband med samhandlingsreforma der pasientane vert skrivne tidlegare ut frå sjukehus, og at kommunane har fått stadig fleire oppgåve på m.a. rehabilitering av pasientar, er det stor trong for ei 100% stilling som ergoterapeut.

Me manglar i dag både kompetanse og ressursar på rehabiliteringsområdet. Det er varsla at det vert lovpålagd frå 2020 å ha ergoterapeut i kommunane.

3205 – Fysioterapeut i 100% stilling

Kviteseid kommune har to 100% stillingar som fysioterapeut. For nokre få år sidan utbetala Kviteseid kommune eit 100% driftstilskot til ein privatpraktiserande fysioterapeut. Når denne gjekk av med pensjon, vart det politisk bestemd at dette driftstilskotet skulle sparast inn. Dette førte til ein vesentleg reduksjon i fysioterapitilbodet i kommunen. Det har vore og er lange ventetider(5-6 månader for ein del pasientgrupper) for å få fysioterapibehandling, og me har og har hatt sjukmeldingar grunna eit særst høgt press på tenesta. Me ser det slik at det ikkje vil bli mindre etterspurnad etter fysioterapi vidare fram, og at kommunen vil ha ei stor utfordring på dette feltet framover dersom ikkje kapasiteten vert styrka.

3503 – Auke avlasting

Eining for funksjonshemma opplever ein stor auke i talet på unge funksjonshemma som har trong for avlasting. Til neste år blir denne gruppa større og trongen for avlasting aukar. Dette er ei teneste som denne gruppa har krav på, og for å få dette til er det trong for å auke bemanninga med 0,7 stilling. Når det ikkje er funne rom for dette i budsjettet for 2018, tyder det at me må koma attende til dette.

7. Samfunnsutvikling og teknisk drift

Eininga skal tene alle grupper i samfunnet, og oppgåvene vi utfører er viktige for lokalsamfunnet. Det femnar arbeid med å oppretthalde trygge og framkomelege vegar, sikre god vassforsyning, ha eit funksjonelt avløps- og renovasjonssystem, sikre gode og funksjonelle bygningar og skape trivelege og attraktive uteområde.

Det å legge forholda til rette for personar som ynskjer å flytte til Kviteseid, vite kva som er avgjerande for tilflytting, ha lokalkunnskap om arbeid og bustad for dei som ynskjer å flytte hit og stimulere til bustadbygging, er sentrale oppgåver for administrasjonen i Kviteseid kommune. Det er sjølvstekt ein føresetnad å ha eit robust næringsliv, varierte kulturtilbod, valfridom innan bustadmarknaden og god profilering av kommunen for å gjera kommunen attraktiv og for å rekruttere fleire innbyggjarar. Det arbeidet som blir gjort på dette området er difor eit viktig bidrag til å oppretthalde ein livskraftig kommune.

7.1 Samfunnsutvikling

Nærings- og lokalsamfunnsutvikling

Arbeidet med å gjera Kviteseid til ein meir attraktiv stad med aktiv næringsutvikling og stabilt folketal, er og blir ei stor utfordring for kommunen som heilskap og for eining for samfunnsutvikling og teknisk drift spesielt. Ein stor og viktig del av arbeidet er å leggje til rette for næringsetablering og utvikling av eksisterande verksemdar i kommunen.

Reiselivsnæringa som er viktig for Kviteseid, har framleis store utfordringar når det gjeld økonomi og marknad. Konkurransen er stor, og det er ei utfordring å nå ut i marknaden med dei lokale tilboda. Arbeidet med å samordne organiseringa av reiselivet nasjonalt og regionalt har teke tid. Kviteseid kommune og dei andre Vest-Telemark-kommunane er representert i fylkeskommunal arbeidsgruppe som har dette på dagsorden framover.

Det er jobba hardt med å få eit felles destinasjonsselskap «VisitTelemark». Målet med dette er at vi saman kan nå nye målgrupper som vil besøke Telemark. Arbeidet er inne no i slutfasen.

Både innanfor næringsutvikling generelt og innanfor reiseliv spesielt går det føre seg eit tett samarbeid. Internt i kommunen med eit nyoppretta Marknadsråd med representantar frå reiselivsnæringa i Morgedal, Vrådal og Kviteseidbyen. I tillegg er det jamlege møte mellom kommunane i regionen.

Handlingsplan 2018:

Mål: *Ein livskraftig kommune som legg til rette for busetjing og næringsutvikling.*

Tiltak	Resultatindikator
<i>Følgje opp vedteken strategisk næringsplan for Vest-Telemark og strategisk næringsplan for Kviteseid</i>	<i>Gjennomføre tiltaka i planane.</i>
<i>Halde fram samarbeidet med Telemarkskanalen som Regionalpark</i>	<i>Større trafikk på og ved kanalen i Kviteseid</i>
<i>Følgje opp arbeidet med det interkommunale turvegprosjektet Vandre Telemark</i>	<i>Vidareutvikle Dalaåi Turveg i 2018. Marknadsføre turvegane..</i>
<i>Revidere rusmiddelpolitisk handlingsplan</i>	<i>Plan ferdig 2017</i>

<i>Avtale VisitTelemark</i>	<i>Signere avtale haust 2017</i>
<i>Skisseprosjekt Husstøyl</i>	<i>Ferdig bygg 2018.</i>
<i>Restaurere bryggehusa</i>	<i>Søke finansiering.</i>

Tiltak i det bunde næringsfondet og i det frie næringsfondet:

Som det går fram av oversikten over næringsfondet (sjå eigen tabell i taldelen), har det etter kvart vorte ein del tiltak som ligg inne med faste løyvingar; slik det har vore tidlegare. I tillegg til ein del søknadar gjennom året blir dette ei omfattande tilskotspakke fordelt på nyetablerarar og stimulering av eksisterande verksemder.

Vi har to næringsfond; fritt næringsfond, bunde næringsfond.

Tiltak innanfor det fylkeskommunale næringsfondet:

Det er signal om at det fylkeskommunale næringsfondet er usikkert pga innsparingar i Telemark fylkeskommune og varsla reduksjon i dei regionale utviklingsmidlane i Statsbudsjettet. Telemarkskanalen regionalpark, heilårsdrift av turistinformasjonen i Vrådal og tilskot til M/S Fram har frå Kviteseid kommune vore prioritert i dette næringsfondet. Frå 2018 er desse løyvingane flytta over i dei andre næringsfonda, og dermed er handlingsrommet svekka.

7.2 Kultur og frivilligsentral

Kulturområdet vårt femnar om bibliotek og arbeid med utvikling og støtte til frivillige lag og organisasjonar i kommunen. Forvaltingsoppgåver knytt til spelemidlar og kulturmidlar er viktige element i dette arbeidet. Det er ei utfordring å ha nok ressursar administrativt til å gjere eit etterspurt arbeid innan kulturfeltet. På kulturområdet har strategien vore å gje moderate økonomiske tilskot som støtte til lag og organisasjonar.

Vi har hatt avtale med Kviteseid IL om auka opningstider ettermiddags- og kveldstid i Kviteseidhallen på vilkår av at dei får tilskot frå kommunen. Dette har vore eit godt og populært tiltak som er med i 2017 og vidare i økonomiplanen med kr 100.000 pr år.

Frå 2017 har Kviteseid kommune fått midlar til å opprette frivilligsentral. Saman med frivillige lag og organisasjonar er vi einig om å tilsette frivilligkoordinator i kommunal regi. Det er stor tillit til at dette arbeidet skal munne ut i meir, og betre samordna frivillig arbeidet i Kviteseid kommune.

Kviteseid bygdetun har fått valt eit nytt styre frå 2016. Vest-Telemark Museum har etterlyst dette fleire gonger. Eit godt og tett samarbeid mellom lokalt styre og VTM er til det beste for Kviteseid og for regionen.

Handlingsplan 2016:

Mål: *Kviteseid kommune skal gjennom aktiv støtte til lag og organisasjonar medverke til eit godt og variert kulturtilbod i kommunen.*

Tiltak	Resultatindikator
<i>Samarbeide med eksterne aktørar om arrangement innan kultur så langt ressursane strekk til.</i>	<i>Aktivitet og attraktivitet</i>
<i>Stimulere lag og foreiningar til å søkje om eksterne midlar.</i>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Kurs i samarbeid med VT-rådet.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Tilgang til "Tilskuddsportalen"
<i>Handsame søknader om tilskot til lokale kulturtiltak og fleire prosjekt. Mangfaldig kulturliv.</i>	<i>Handsame innkomne søknader</i>
<i>Saman med lag og organisasjonar gje dei eldre i kommunen gode kulturelle tilbod.</i>	<i>Søkje om tilskot via Den kulturelle spaserstokken</i>
<i>Utarbeide plan for det friviljuge arbeidet</i>	<i>Plan ferdig</i>
<i>Arbeid med webportalen for å legge betre til rette for publikum sin tilgang til bibliotekets bøker og egne lån</i>	<i>Auka servicenivå frå biblioteket</i>
<i>Ættesoga og gardssoga på nett</i>	<i>Starte arbeidet med nye retningslinjer for bruken av bygdesogefondet</i>

7.3 Teknisk drift

Status og utfordringar

Teknisk drift leverer sentrale tenester og syter for god infrastruktur både til innbyggjarar, fritidsinnbyggjarar og til eigne driftseiningar.

Kommunale bygg og kommunale vegar har gjennom fleire år hatt knappe ressursar, slik at ein framleis slit med eit **store** og **aukande etterslep** når det gjeld **vedlikehald**. Konsekvensane er at det blir dyrare når ein må gjere noko. Vedlikehaldsbudsjettet krev strenge prioriteringar når det gjeld bruk av midlar, og det er difor vanskeleg å tilfredstille brukarane sine forventningar i alle samanhengar.

Klimaendringane kan gje store utfordringar på vegar og anlegg. Det er difor ei viktig og prioritert oppgåve å gjere jamlege og førebyggjande tiltak, og kommunen må ha vegar som toler nedbørsintensiteten og nedbørsmengda framover.

Oppgradering av standarden på kommunale vegar er eit mål framover.

En av fagarbeidarane i 100 % i uteavdelinga har sagt opp stillinga si frå 01.01.2018, det er tenkt at denne stillinga ikkje vert besatt. Vidare er det foreslege at ein aukar stillinga som sakshandsamar med 20 % slik at stillinga vert 100%.

Kommunen sin kontakt med Vest-Telemark brannvesen skjer gjennom teknisk drift, og ansvaret for beredskapsstyrken ligg framleis lokalt.

Ei utfordring for oss er å gje tilbod om kurs til røykdykkarane våre. VT Brannvesen prøver å få til gode og realistiske øvingar for røykdykkarane i Vest-Telemark i tillegg til at røykdykkarane må til Grenland på øving om lag annankvart år.

Det vert halde fram med å leggje til rette for å auke utdanninga av deltidsbrannpersonell som er født etter 1.4.1958 (det såkalla grunnkurset). I statsbudsjettet er det forslag om overføring av pengar til dette. Der det er interkommunalt samarbeid om brannvesen slik som i Vest-Telemark, blir pengane fordelt til vertskommunen. Det vert lagt til grunn at vertskommunane syter for at midlane kjem alle kommunane i samarbeidet til gode.

Ein har starta opp saneringsplanen Vrådal, der det mellom anna er lagt ny kloakkleidning frå Vrådal Skisenter til Vrådal sentrum. Og lagt til rette for at fleire abonnentar kan kople seg til det kommunale kloakkanlegget.

Handlingsplan 2018

Mål: Legge til rette for ein god infrastruktur for innbyggjarar, næringsliv og kommunen si eiga verksemd.

Tiltak	Resultatindikator
Gjennomføre prosjekt i investeringsbudsjettet for 2018	Prosjekt ferdige
Gjennomføre prioriterte tiltak etter vedlikehaldsplan for kommunale bygg	Utnytte vedlikehaldsbudsjettet for 2018
Utarbeide eit opplegg for å marknadsføre ledige tomter på kommunen si heimeside	Synleggjere oppdaterte opplysningar om ledige tomter på kommunen si heimeside
Bli dyktigare på å dokumentere og vere bevisste kring avvik i kvalitetssystemet og HMS-systemet	Fylgje opp og lukke avvika
Vidareføre opplæringsprogram for det frivillige brannvesenet i regi av Vest-Telemark brannvesen.	Heva kompetanse for brannmannskapa
Følgje opp føresegnene for vatn og avløp	Nye abonnentar
Delta i offentleg forskning og utviklingsprosjekt med NC-Spectrum AS innan tema sikring av kritisk infrastruktur og VA i Kviteseid kommune	Oppnå: <ul style="list-style-type: none">• sikker kommunikasjon/nettilgang og tilgangskontroll for prosessnettet til VA• betre overvaking og kontroll av anlegget• betre informasjonstryggleik
Iverksette tiltak for å karfeste kommunale ledningsnett	Kjøp av utstyr, og ta dette i bruk
Utarbeide vedlikehaldsplan for veger og bruer	Plan godkjent i hovudutvalet

7.4 Interkommunalt landbrukskontor

Status og utfordringar

Matproduksjon har fått auka merksemd nasjonalt og globalt. Signala er at matproduksjonen skal aukast. Samtidig er det færre hender som arbeider i landbruket, og talet på aktive bruk går ned.

Utfordringa for landbrukskontoret er å ha ressursar til utviklingsarbeid i tillegg til å utføre kontrollar, planar og sakshandsaming, som vert kravd frå andre offentlege etatar og er lovpålagt.

Signala frå Landbruks- og matdepartementet om at kommunane i sterkare grad må følgje forskrifta om eit berekraftig skogbruk, står ved lag også i 2017. Det gjeld særleg oppfølging av foryngingsplikta etter hogst. Landbrukskontoret held fram å vere aktiv deltakar i EU sitt vassdirektiv gjennom arbeid i vassområda våre.

Delmål for planperioden:

Gjeldande landbruksplan har desse hovudmåla:

- Landbruket i kommunen skal medverke til utvikling og verdiskaping samtidig som ein tek vare på miljøet, matjorda og kulturlandskapet.
- Det skal fokuserast på landbruket som ein totalleverandør av naturbaserte varer og tenester.
- Landbruket skal vere medspelar i ei aktiv bygdeutvikling som sikrar busetjing, næringsutvikling og gode levekår.
- Kommunen skal ha ein landbruksadministrasjon med høg kompetanse, som kan vere ein aktiv støttespelar for enkeltbønder og næringsorganisasjonane.

Tiltak	Resultatindikator
<i>Oppdatere og rette feil i AR5, landbruksregisteret og matrikkelen. Oppdatere areal- og eigedomsregisteret i jaktsamanheng i samarbeid med plankontoret, Fylkesmannen og Institutt for skog og landskap</i>	<i>Oppdatert kartverk som grunnlag for sakshandsaming og tildeling av tilskot</i>
<i>Følgje opp foryngingsplikta i skogbruket med heimel i berekraftforskrifta, og følgje opp aktiv ungskogpleie som godt skogskjøtseltiltak.</i>	<i>Omfanget av utført skogkultur</i>
<i>Aktiv bruk av rentemidlar og nærings- og miljøtilskot. Hovudsak å finne eigna fagperson til faghjelp i samarbeid med AT skog</i>	<i>Auka skogkulturaktivitet</i>
<i>Delta i EU sitt vassdirektivprosjekt saman med fylkeskommunen, nabokommunar og andre samarbeidspartnarar i vassområda våre</i>	<i>Oppfølginga av den vedtekne tiltaksplanen</i>
<i>Oppdatere hjorteviltregisteret. Følgje opp vedteken hjorteviltplan</i>	<i>Oppdaterte areal- og eigarlistar (ein del tekst fjerna)</i>
<i>Følgje opp buplikt på landbrukseigedomar og saker som gjeld nedsett konsesjonsgrense – sikre gode rutinar for å oppdatere registeret</i>	<i>Regelmessig (årleg) kontroll</i>
<i>Følgje opp vedteken landbruksplan og Telemark fylkeskommune si landbruksmelding</i>	<i>Gjennomført tiltaksdel</i>

8. Interkommunale einingar og NAV

8.1 NAV

Status og utfordringar

NAV Kviteseid er bemanna med 2,8 stillingar på statleg side, der 0,5 er finansiert av kommunen og 1,4 på kommunal side. En statleg tilsett har 40% permisjon frå si 100% stilling som er delfinansiert av kommunen. I tillegg er det 100% leiarstilling som er delfinansiert mellom stat 55,3% og kommune 44,7%.

På kommunal side er den største utfordringa å få færre innbyggjarar som er/blir avhengig av sosialstønad, og å få ned tidsperioden den enkelte er avhengig av denne.

Det er innført aktivitetsplikt for sosialstønadmottakarar under 30 år.

Handlingsplan:

Mål 1: *Tilby betre service til arbeidsgjevarar/næringslivet ift rekruttering, informasjon, oppfølging av sjukemeldte m.m., og finne betre løysingar for innbyggjarar som vil ha behov for arbeidspraksis.*

Tiltak	Resultatindikator
<i>Ha kontakt med minst 10 lokale bedrifter pr mnd. for utveksling av informasjon</i>	<i>Tal på bedriftskontakter pr måned. Resultat synleg i statistikk</i>
<i>Raskt tilbakemelding til arbeidsgjevarar som har meldt behov for arbeidskraft</i>	<i>Tilbakemelding seinast neste dag, om ikkje anna er avtalt. Respons på ønskje om kontakt synleg i statistikk</i>

Mål 2: *Medverke til raske og gode avklaringar og løysingar for innbyggjarar med sjukemelding eller arbeidsavklaringspengar.*

Tiltak	Resultatindikator
<i>Avtale møte for avklaring og opplæring av nye legar ved legekantoret</i>	<i>Ny lege skal ha hatt møte med NAV innan 2 veker etter oppstart.</i>
<i>Avtale faste samarbeidsmøte med legane ved legekantoret.,</i>	<i>Skal ha gjennomført samarbeidsmøte før utgangen av juni og utgangen av året.</i>
<i>Arbeide for at spesialisthelsetenesta, spes. DPS, deltek på dialogmøte i enkeltsaker</i>	<i>DPS er representert i avklaringsmøte der psykiatri er viktig grunn til sjukemelding.</i>
<i>NAV kantoret lagar samarbeidsavtale med DPS.</i>	<i>Skal være ferdig våren -18.</i>

Mål 3: *Arbeide for å gjere innbyggjarar mindre avhengig av sosialstønad, spes. ungdom.*

Tiltak	Resultatindikator
<i>God oppfølging av brukarar som ikkje har arbeid eller går på statleg støtteordning.</i>	<i>Utbetalt sosialstønad i 2018 skal vera mindre enn nivået for same periode i 2017.</i>
<i>Alle sosialstønadmottakarar under 30 år skal være i aktivitet.</i>	<i>Alle sosialstønadmottakarar er i aktivitet.</i>

8.2 Interkommunalt plankontor

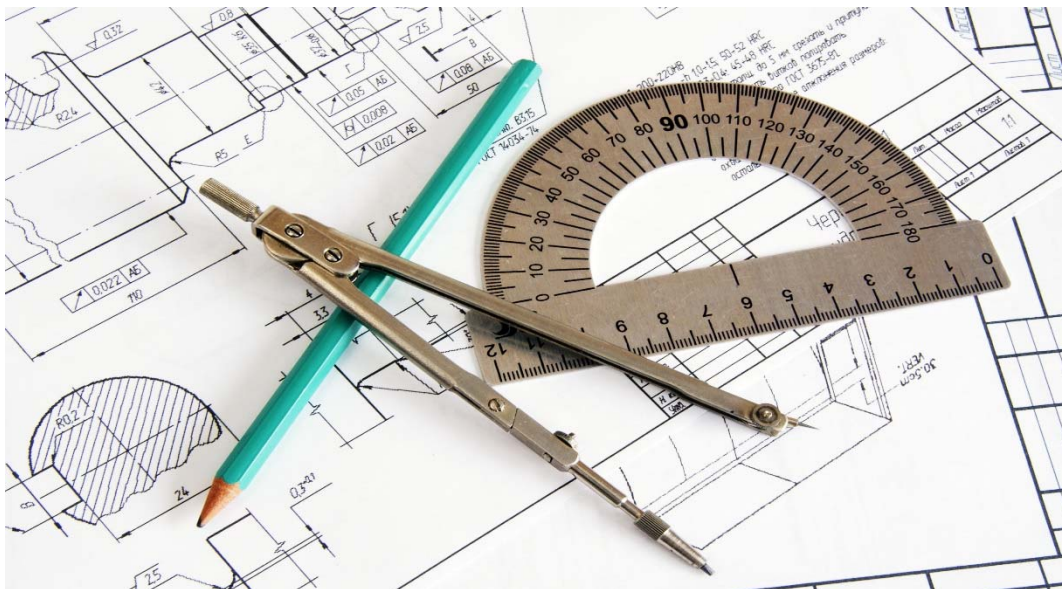
Status og utfordringar:

Interkommunalt plankontor utfører lovheimla forvaltingsoppgåver innom arealplanlegging, kartfesting, oppmåling og byggesaksbehandling i kommunane Kviteseid og Nissedal. Hovudutfordringane også i 2018 vil vere å sikre søkarane føreseielege vilkår ved å halde dei lovpålagte fristane i saksbehandling innom desse forvaltingsoppgåvene, samstundes som kontoret skal vere ein medspelar i overordna planprosessar rundt arealforvaltning og generell samfunnsutvikling.

Overordna målsetjingar:

- Kommunen sine planverktøy skal til ei kvar tid vere oppdatert.
- Kommunen skal dekke etterspurnad av aktuell kartfesta informasjon.
- Alle plan- oppmålings- og byggesaker skal behandlast innanfor kva lova set som maksimal frist.
- Kommunen sitt hovudmål om folketalsvekst skal aktivt understøttast ved planlegging av gode bumiljø.
- Samfunnstryggleik og beredskap skal leggest til grunn i arealplanlegginga.
- Oppfølging og kontroll av gitte utsleppsløyve for avlaupsvatn.

Tiltak	Resultatindikator
<i>Rullere arealdelen til kommuneplanen</i>	<i>-Arealdelen rullert innan utgangen av året.</i>
<i>Ferdigstille digitalt planregister</i>	<i>Digitalt planregister klart til bruk i løpet av februar</i>
<i>Fullføre adresseringa av kommunen</i>	<i>Gjenståande adressering ferdig i løpet av mars.</i>
<i>Yte god service gjennom rask og god sakshandsaming</i>	<i>Ingen brot på lovfaste fristar</i>
<i>Oppdatere kommunens heimeside innom byggesak</i>	<i>Oppdatering i løpet av vinteren 2018.</i>
<i>Gjennomføre tilsyn i byggesaker</i>	<i>Minst tre tilsyn gjennomført</i>
<i>Kontroll av utsleppsløyve</i>	<i>Minst eitt objekt kontrollert</i>

Ny arealplan er eit viktig satsingsområde i 2018

8.3 Barnevern

Barnevernet skal vera ein garanti for at utsette barn og unge får omsorg, tryggleik og gode utviklingsmoglegheiter.

Status og utfordringar.

I barnevernlova § 1-4 blir det presisert at tenester og tiltak skal vera forsvarleg. Kva som er forsvarleg vil bli utleda av kva som er best praksis. Det blir stilt store krav til kompetansen og dokumentasjon om at tenesta driv forsvarleg.

Det har dei siste åra vore eit auka fokus på saker der det er mistanke om at barn er utsett for vald og/eller overgrep. Dette er saker som krev tid- og ressursar. Politi og barnevern må jobbe tett saman og ha gode samarbeidsrutinar. Dette er eit kontinuerleg arbeid.

Det er eit mål at foreldre skal gje barna sine god nok omsorg. Mange foreldre treng omfattande oppfølging for at situasjonen skal vera god nok. Det er eit mål å koma tidleg inn med hjelpetiltak før situasjonar blir for krevjande. Både helsesystem, jordmor og tilsette i barnehage er viktige for å fange opp utfordringar og gje foreldre oppfølging tidleg og om mogleg kunne gjera til at foreldre ikkje treng hjelp frå barnevernet.

Barn som barnevernet overtar omsorga for og plasserer i fosterheim har som oftast levd med store belastningar i livet, noko som gjev mange utfordringar for fosterforeldre. Oppfølginga barna og fosterheimane får er vesentleg for å sikrar god utvikling for barnet. Barnevernet søker først i slekt etter fosterheim når eit barn må flytte. Vi må likevel mange gonger søke Buf-etat om fosterheim. Barn kan bli lenge i ein uforsvarleg situasjon fordi Bufetat ikkje klarer å skaffe egna fosterheimar. Når barnet er plassert må vi sikre at både barn, fosterforeldre og biologisk foreldre får den oppfølginga som lova krev og som trengs slik at plasseringa kan føre til ein stabil og trygg omsorgssituasjon til beste for det enkelte barnet.

Auke i ressurskrevjande oppgåver medfører at vi må jobbe meir målretta for å fylle krava i barnevernlova. Vi ser og at det er viktig å ha fokus på kjerneoppgåvene i barnevernlova, slik at dei barna og familieane som har mest bruk for hjelp får den hjelpa dei har behov for.

Det er stort fokus på brukarmedverknad i barnevernet. Vi ser på dette som positivt og vektlegg at barna og ungdomane si stemme kjem tydeleg til uttrykk i kvare enkelt sak. Dette har ført til at vi arbeider meir med Familieråd som beslutningsmodell. Vi har og eit mål om at alle tilsette skal ha sertifisering i barnesamtalen.

Handlingsplan:

Tiltak	Resultatmål
<i>Barnevernsamarbeidet skal oppfylle lova sitt krav om å gje ei forsvarleg teneste til barn og unge og familieane deira.</i>	<i>95% av undersøkingane innan 3 mnd 90% av barn med tiltak skal ha utarbeida plan 90% skal fylle krav til evaluering 100 % av barn under omsorg skal ha omsorgsplan 100% av alle fosterbarn skal ha minimum 2 eller 4 Oppfølgingsbesøk 100% av alle fosterbarn skal ha minimum 2 eller 4 tilsynsbesøk.</i>
<i>Ha fokus på brukarmedverknad og barnas stemme i kvar enkelt sak.</i>	<i>Ein medarbeider har fått kompetanse i å drive opplæring i barnesamtalen. I 2018 får nye fire medarbeidar opplæring i denne metode.</i>

Barnesamtalen er ein av fleire metodar vi brukar i samtaler med barn og ungdom. Dette gjer vi for å ha betre kompetanse til å snakke med barna og ungdomane i dei krevjande situasjonar. Alle tilsette i barnevernsamarbeidet skal få opplæring i Familieråd. Vi held fram med opplæring i denne metoden. Metoden er til bruk i beslutningsprosessen i ein barnevernsak. Familie nettverket er ein vesentleg aktør i når vi nyttar familieråd.

Milepælar for å oppfylle lova sitt krav til tverrfagleg samarbeid blir lagt inn i årshjulet for Barnevernsamarbeidet.

Tiltak administrasjon Barnevernsamarbeidet.

Det er krevjande for barnevernet å løyse oppgåvene vi har med dei stillingane vi no innehar. Det har derfor vore behov for å bruke meir overtid en tidlegare. Situasjonen er at det har vore fleire plasseringar av barn i 2017 en tidlegare år. Dette er ressurskrevjande og må prioriterast. Dette mefører at overtid ikkje er til å unngå dersom barnevernet skal løyse oppgåvene sine innafor lova. Ofte blir det løyst ved at timane blir avspasert og tillegget utbetalt, men det er ei grense på kor mykje fleksitid ein kan opparbeide seg.

Tiltak i familien Kviteseid kommune

Inneverande år har mange familiar hatt behov for omfattande tiltak i familien for å hindre plasseringar. Vi har saker der barn har opplevd vald, overgrep eller foreldre som rusar seg. Vi har og barn ungdom og foreldre som har omfattande utfordringar i høve psykisk helse.

Tiltak utanfor familien Kviteseid kommune

Dei siste åra har kommunen fått fleire fosterheimsplasseringar. Kommunen sin eigendel ved plassering i fosterheim er kr 33 000 pr. mnd. utgifter utover dette søker vi refundert frå Bufetat.

Bufetat har stramma inn i høve refusjon noko som har ført til at barnevernet har fått auka utgifter i høve fosterheimar.

Det kan og vere situasjonar i høve barn eller ungdom som i ein akutt situasjon må bu utanfor familien. Vi må da nokon gonger nytte beredskapsheim eller akutt institusjon for ungdom. I inneverande år har vi hatt ungdom plassera institusjon. Kostnadene ved dette er 68 000 pr mnd.

9. Kyrkja

Budsjettet for kyrkja i 2018 er i tråd med det Fellesrådet ber om. Fellesrådet ber om ei auke på nivå med den generelle auken.

Kyrkja har lagt fram eit omfattande investeringsprogram. Ønskja frå kyrkja ligg inne i investeringsbudsjettet.

For administrasjonen er det vanskeleg å ta stilling til prioritering av desse tiltaka både seg i mellom og i høve til andre kommunale tiltak.

Foto: Kviteseid kyrkje

10. Kommunale avgifter og brukarbetaling

10.1 Gebyr på VAR-området

VAR-området inneheld tenestene vassforsyning, avløp, renovasjon, slam (septikktankar mv) og feiing med tilsyn. Kommunen sine totale gebyrinntekter på VAR-området er ca 16 mill kr. Til grunn for prisinga av dei kommunale tenestene ligg:

- Kommunestyrevedtak om at kommunen skal ha 100% sjølvkostdekning på desse områda kvar for seg. 100% sjølvkost er pålagt i lov for renovasjon. Ureinaren skal betale. For dei andre tenestene er det høve til å subsidiere, men det er ikkje lov å ha kommunal fortjeneste ettersom dette er monopoltenester. Men ein kan sjå 3-5 år i samanheng for å hindre for store svingingar. Hjelpemiddelet er å sette av til sjølvkostfond i dei åra der inntektene er høgare enn utgiftene og bruke fondet i andre år
- For alle her nemnde områder er kommunen sine utgifter delt i to bolkar: Kapitalutgifter (kalkulerte renter og avskrivningar) og driftsutgifter. Kommunen sine føresegner inneber at **kapitalutgiftene** skal dekkast av **abonnementsgebyra** og **driftsutgiftene** av **forbruksgebyra**
- Alle tenestene på dette området er momsbelagde. I dette avsnittet nemner vi alle tal ekskl mva

Kort gjennomgang av dei ulike områda.

Brannførebyggjing.

Gebyra består av eit feiegebyr og eit tilsynsgebyr. Det gjelder nye lokale forskrifter frå 2018, som vil føre til at feiefrekvensen aukast til kva 3. år og at fritidsbustader får feieplikt. Dette førar til auka antall abonnentar og satsen for feie- og gebyr går drastisk ned.

Driftsutgiftene er i 2018-budsjettet ca 0,58 mill kr (kraftig reduksjon frå 2017) . Vi utfører ikkje denne tenesta sjølv, men kjøper ho av Vest-Telemark brannvesen i forhold til pipetalet i Kviteseid.

Vi har eit negativ sjølvkostfond (underskot) frå tidligare år som vi vil har dekkast inn i løpet av 2020.

Art	2017	2018	% endring
Feiegebyr	Kr 194,00	Kr 83,00	-57,2%
Tilsynsgebyr	Kr 421,00	Kr 180,00	-57,2%

Vassforsyning.

Det er jamt høge driftskostnadar og negativ fond (underskot) som må hentast inn. Dette fører til auka normalgebyr i 2018 (i forhold til 2017 med 7,7%) . Gebyrendringa blir derfor slik:

Art	2017	2018	% endring
Abonnementsgebyr	Kr 1219,00	Kr 1 117,00	-8,4 %
Forbruksgebyr per kbm	Kr 14,91	Kr 17,36	+16,4 %
Målarleige (liten)	Kr 250	250 kr	0 %
Tilknytingsgebyr	Kr 10 000	10 000 kr	0 %

Avløp.

Det er høge vedlikeholdskostnader både i 2017 og 2018 og i tillegg stigande kapitalkostnader i form av renter og avskrivningar (p.g.a. investeringar). Driftsutgifter 2018 er budsjettert til 2,9 mill. og kapitalkostnader med 1,8 mill. Normalgebyret stig med 16,2 %

Gebyrendringa blir derfor slik:

Art	2017	2018	% endring
Abonnementsgebyr	Kr 1 175,00	Kr 1 369,00	16,5 %
Forbruksgebyr per kbm	Kr 25,51	Kr 29,63	16,2 %
Tilknytingsgebyr	Kr 10 000	Kr 10 000	0 %

Renovasjon.

Vi kjøper denne tenesta frå Renovest. Driftsutgifter er budsjettert til 4,3 mill. kr.

Forskriftsendring frå 2018 fører til større endringar for fritidsbustadar. Det vert innført eit standard abonnement som gjeld for vanlig bustad og fritidsbustad. For ei standard hytte som nå får gebyr som eit standard hus tyder det ein oppgang på 52,3%. Gebyrendringa blir slik:

Art	2017	2018	% endring
Døme standardabonnement	Kr 2 407,00	Kr 1834,00	-23,8 %

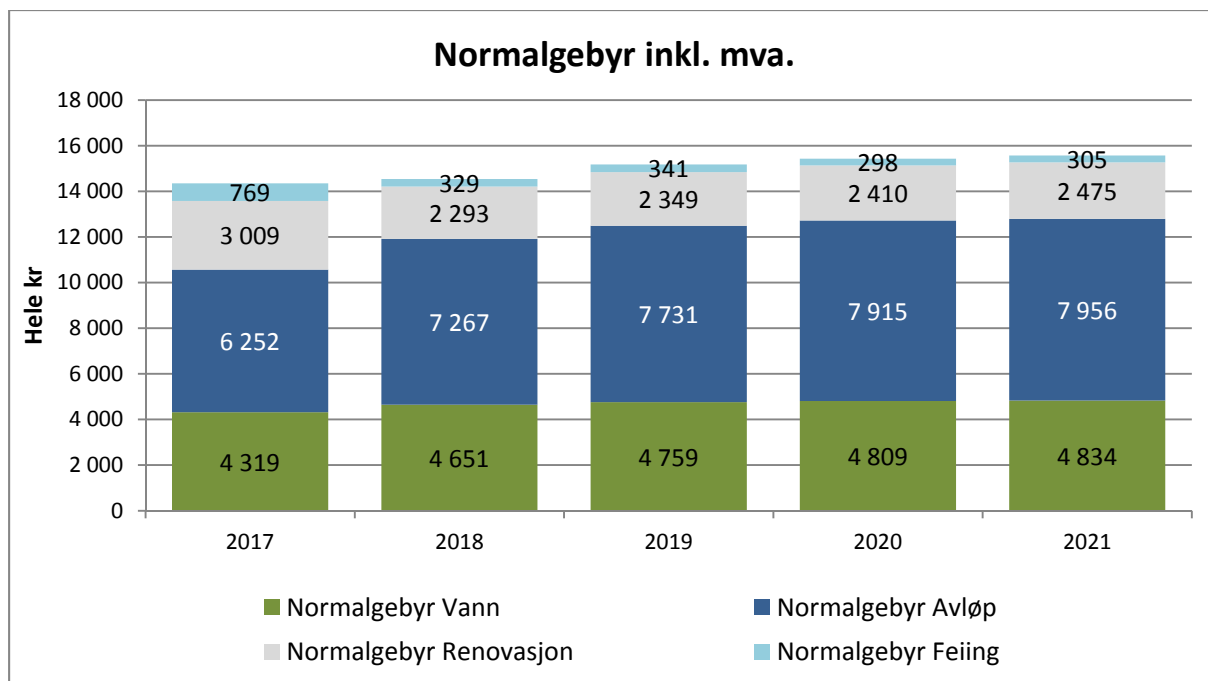
Slam.

Driftsutgiftene er i 2017 budsjettert til ca 1,1 mill kr. Vi utfører ikkje denne tenesta sjølv, men kjøper ho av Renovest. Ekstrakostnad vedr. slutthandsaming av eldre slam utgår frå 2018. Dette medfører en reduksjon av avgifta.

Art	2017	2018	% endring
Grunnpris årleg tøming	Kr 2 873,00	Kr 2 380,00	-17,2 %

Oppsummering.

Dette viser at den totale gebyrbelastninga for ein hushaldning i Kviteseid knytt til kommunalt vatn og avløp vil gå opp med 1,33 % frå 2017 til 2018. Føljande tabell viser utviklinga av gebyrsatsar fram til 2021 (med dagens føresetnader):

10.2 Andre avgifter og brukarbetalingar

Husleiger

Ein foreslår å auke med 1,6 % (konsumprisstigning) med unntak av dei dyraste omsorgsbustadar (ingen auke).

Pleie- og omsorg

Den lovbestemte maksimalsatsen for dei som har inntekt mellom 0-2G som mottek heimetenester aukar frå 200 til 205 kr. Det blir gjort framlegg om å nytte den maksimale satsen. Eigenbetaling for heimetenester(inkl. heimevaktmeister, personleg brukarstyrt assistent) ingen endring. For dei med inntekt mellom 2-3G auka satsen for heimhjelp med kr 37 til 1527 kr. Prisar for tryggleiksalarm får ingen auke i 2018.

Prisane på mat tilkjørt frå kjøkkenet vert justert opp frå 84 til kr 89 (dessert frå 27 til kr 29) Elles ingen auke på mat.

Skule og barnehage

Det er lagt opp til små endringar i brukarbetalingane i 2018. Barnehage sin maks. sats er auka til 2910 pr mnd (nasjonale føringar) (jmf prisliste). SFO satsar aukar da etter same forhold som barnehage sine satsar. Matpengane i barnehage og SFO er uendra.

Kulturskulen

Ingen auke i prisen

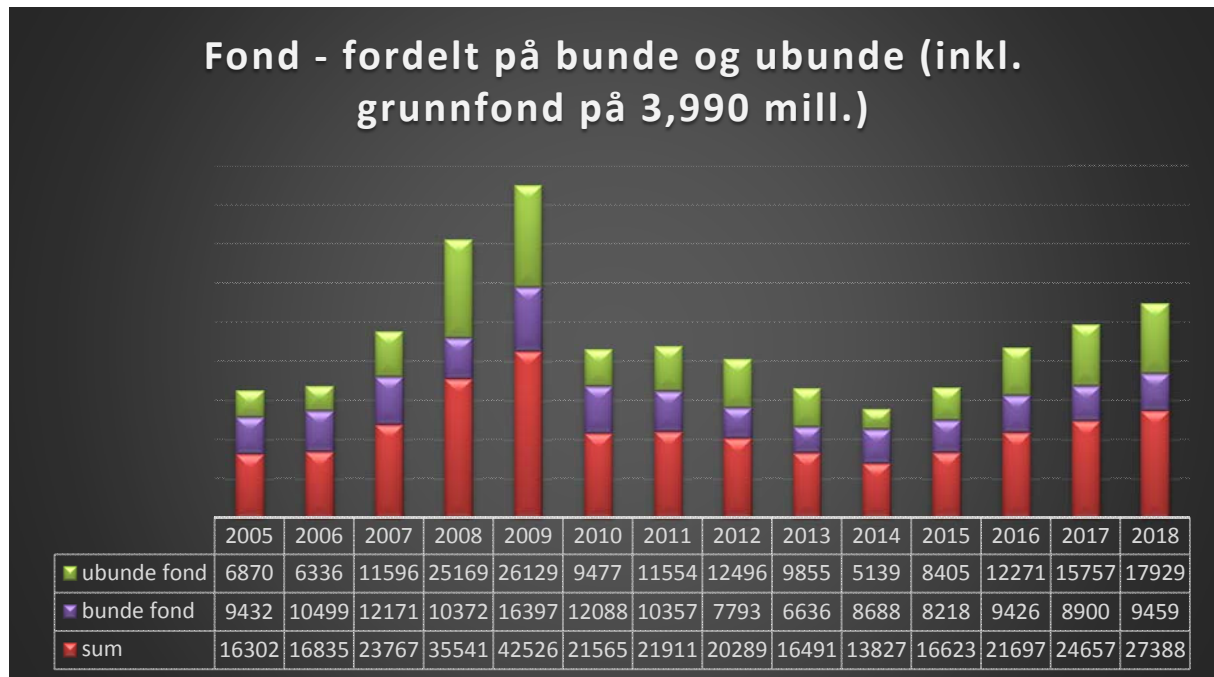
Skjenkeavgifter

Ingen auke i 2018

Plankontoret.

Sjå eigen sak på dette.

11. Fond og gjeld

Resultatsdisponering frå 2016 fører til ein auke i disposisjonsfond i 2017. Prognose for 2018 viser at ikkje brukt integreringstilskot fører til ein ytterlegare auke i disposisjonsfond. I økonomiplanperioden vil fondet sannsynlegvis ikkje stige vidare. Tvert imot må vi rekne med at kostnader med integreringsarbeid med flykningar vil etter kvart overstige årleg tilskot og vi vil difor måtte bruke av dei avsette midlane.

Næringsfond for bruk av konsesjonskraftinntekter (ein del av ubundne fond) lider under ein nedgang i inntekter for sal av konsesjonskraft, difor er det mindre pengar til direkte næringsstøtte.

Budsjettet legg opp til at lånegjelda aukar frå 100,857 mill. i 2017 til 144,2 mill. kr. i løpet økonomiplanperioden. Det ligg likevel usikkerheit omkring nivået utover i perioden p.g.a. at deler av planlagte investeringar bare baserer seg på prisoverslag.

Lånegjeld (eks. pensjonsforpliktingar og form.lån)

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
102065	103362	100857	116085	136228	138598	144226

Tabellen viser utviklinga i lånegjeld pr. 1.1. i året. Oversikten viser auken i gjelda i takt med planlagde investeringar særleg i 2018 og 2019.

Stillingsoversikt årsverk - Rådmannen sitt framlegg											
	2004	2007	2011	2014	2015	2016	2017	2018 Arena	Tiltak	31.12.2018	
Politisk verksemd	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,4	1,4		1,4	
Rådmann	2,65	2,5	3	2,8	2,4	3,2	4,0	4,0		4,0	
Fellestene	5,92	7,12	6,6	6,95	6,95	6,6	6,6	7,0		7,0	
Barnevern	12,3	12,3	12,3	14,1	14,1	14,5	14,1	14,1		14,1	
Adm Helse og omsorg	2,85	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,0	1,0		1,0	
Tenestekontor							2,1	2,4		2,4	
Kviteseid omsorgssenter	26,99	25,7	31,19	31,55	32,65	32,2	32,4	32,4		32,4	
Heimetenestene	19,33	20,39	21,88	24,34	23,91	22,4	24,0	23,6		23,6	
Kjøken	3,74	3,74	3,74	3,74	3,74	3,7	3,7	3,7		3,7	
Funksjonshemma	13,34	13,37	20,38	19,72	19,32	21,5	21,8	21,8		21,8	
Helsesenter	11,65	11,45	14,4	15,95	15,08	15,1	16,4	18,6		18,6	
Anna undervisning	6,32	4,83	6,79	6,31	6,31	5,9	5,7	5,2		5,2	
Kviteseid skule	33,34	26,03	29,14	31,78	31,56	30,9	29,8	31,4	0,4	31,7	
Stramuynes oppvekstsenter, Vrådal	8,78	9,39	9,98	11,37	11,37	9,1	7,6	7,0	-0,3	6,8	
Brunkeberg oppvekstsenter	11,6	10,6	12,34	13,55	13,55	12,8	12,2	11,8		11,8	
Kviteseid barnehage	9,36	8,2	11,05	11,7	11,6	11,4	11,4	12,6	-1,0	11,6	
NAV (Tidl. Sosiale tenester)	3	2,1	2,6	2,5	2,5	2,0	1,4	1,4		1,4	
Samfunnsutvikling og teknisk drift 2*	25,36	25,77	26,98	27,85	27,85	25,7	24,8	25,0	-0,8	24,2	
Lærning				1	1	1,0	2,0	3,0		3,0	
Totalt	200,8	187,62	215,57	228,31	226,89	221,06	222,17	227,41	-1,70	225,71	

12. Stillingar